

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Răsadnița Sfinților

(+) *Primogenita Ecclesiae, Franța catolică, e în așteptare de bucurie mare, care va fi la toată lumea binecredincioasă. Încă puține zile, și una din fiicele sale, vizionara dela Lourdes, fericita Bernadette Soubirous va fi trecută sărbătorește în catastihul Sfinților.*

Canonizarea aceasta e de prevăzut că va prileji meditații multe și serioase, odrăslind încheieri luminoase ori unde gândul bun nu va întâmpina obstacolul relei voințe. Lucrul e de înțeles. Cea împodobită cu gloriola sfințeniei vine din vremuri apropiate de noi. S'a născut, a trăit și a trecut în împărăția slăvilor cerești în plin veac XIX. Veac frământat de patimi și vecin cu al nostru, dar departe de al Părinților Apostolici și al clocotului de viață din obștiile creștine de pe atunci. Și totuși: în viața acestei păstorice din Pirenei (mai apoi călugăriță) se îmbină, într-o armonie desăvârșită, credința mărturisitorilor, nădejdea și iubirea mucenicilor de odinioară și celelalte virtuți ce au făcut în toată vremea pozoaba tuturor cuvioșilor și cuvioaselor a căvorum nune e pomenit cu admirație și venerație în biserica Domnului. Taina? — Asistența Sf. Spirit.

Faptul se poate urmări dela infiriparea bisericii și până în zilele noastre, căci pleiada sfinților e un neîntrerupt fir de lumină, începând cu cele dinău Rusalii și până astăzi. Și e un comentariu strălucit al principiului: Din roadele lor îi veți cunoaște pe ei. Principiu enunțat de însuși Adevărul veșnic, și zdrobitor pentru atâtea formații bisericești zise creștine, dacă vom căuta în ele, amăsurat indicației Mântuitorului, rodurile cele mai alese ale Spiritului: Sfinții.

Mărturisitorii crezului roman nici sub acest respect nu pot avea temeri ca cei din alte strane. Rămânând chiar și numai la veacul trecut și al nostru, vom vedea că rodurile palpabile și extraordinare ale Spiritului Sfânt întrec, în marginile acest răstimp, orice închipuire. Congregația Riturilor a publicat acum doi ani o dare de seamă despre cauzele de beatificări și canonzări în curs. Ei bine! Din acest „Catalogus ac Status Causarum beatificationis servorum Dei et canonizationis beatorum” reiese că la acea dată erau introduse nu mai puțin de 551 de atari cauze, dintre cari 247 priveau persoane adormite în Domnul în veacul XIX, iar 49 persoane trecute la celea veșnice în veacul XX. Întru cât e pentru condițiile sociale ale acestora, acelea sunt de-o variație fără păreche. Trei sunt Papi (Benedict XIII, Piu al IX-lea și Piu X); 4 cardinali; 42 episcopi; 238 preoți de mir, respectiv regulari; 45 întemeietori de ordine bărbătești; 83 întemeietoare de tagme femeiești (ca de Frații laici și de Surorile simple să nu pomenim); 6 teologi; 3 noivi și 29 mireni.

Printre aceștia din urmă, în rândurile bărbaților, găsim pe prof. universitar Contardo Ferrini, avocatul-judecător Leo Dupont, studentul în politehnică Giorgio P. Frassati, liceanul Domenico Savio, portarul I. B. Iossa, ucenicul de fierar Nunzio Sulprizio și tovarășul său de boală incurabilă, ucenicul de pantofar Francisc Maione; fabricanții Philibert Frau și Camille Ferron-Frau, alătura de sfântul muncitor de fabrică Matei Talbot, mort în 1925. În lumea femeilor-eroi tritale virtuților aceeași privești: alătura de două capete încoronate (Maria Clotilda, regina Sardiniei și Maria Cristina regina Neapolului și Siciliei) se înșiră la aceeași lumină a sfințeniei, Carolina Carre-Malberg, soție de colonel; Elisaveta Oanori Mora, soție de avocat; odrasla aristocratică, doamna Theresé Leseur; fecioara dela Lucca, stigmatizata Gemma Galgani; simpatica dă. Pauline M. Jaricot, ofi-

Poruncă nerespectată

Noui reflexii la chestiunea mereu actuală a repaosului duminical

de Pr. VALERIU CRIȘAN

În nr. 40—1933 al „Unirii” pâr. Ioan Borza reînvie chestia repaosului duminical. O chestiune care, desigur, a mai fost sulevată în coloanale acestui ziar bisericesc.

Aprobăm întru toate cele scrise de pâr. Borza. Că sunt preoți cari fac clacă în zile de Duminică și sărbători, durere, știm, e jalnic de adevărat. Iar pilda rea are un efect mai mare decât exemplul cel bun. Și urmările acestui procedeu le va resimți în primul rând preotul, pentru că parohienii lui vor purcede la fel și când va fi vorba de țările lor proprii, și încetul pe încetul se vor goli bisericile, sufletele lor cuprinzându-le întunecul nepăsării față de orice tendință de reculegere sufletească. — Vai de urmașul unui atare antecesor!

Multă decepție îndură însă și preoții din parohiile unde sunt și streini de neamul și legea noastră. Deși s'a unificat calendarul, avem sărbători pe cari ei nu le știu, și văzându-i pe aceștia la lucrul câmpului, mulți i' urmează, judecând, că streinul... înaintează cu lucrul, iar ei au rămas înapoi.

Autoritățile administrative au și ele parte de grele aberații sub acest respect. Dela Minister până la biroul umil al cutărui cătun din această Românie creștină se trage dungă peste porunca de a clădi ziua Domnului și sărbătorile creștine. Deși ar trebui să se întâmple contrarul. — Cum nu se întâmplă.

Un caz. Nu de mult am citit un caz interesant al Ministerului Muncii. Toate frizeriile vor fi deschise în Duminică și sărbători pînă la amiază, iar Lunea, respective în ziua următoare, vor fi închise până la amiază! Așadar frizerii vor lucra Duminică și se vor odihni Lunea.

Credeam, că asta o fi dorința lor, din interese pur materiale. Ziarele însă ne relatează despre o întrunire a frizerilor, care a avut loc în ziua de 8 Octomvrie a. c. înalte

cianta dela poștă dă. Margareta M. Graux; umila soție de portar a palatului Chigi, venerabila Maria Taigi, și tânăra muncitoare de fabrică Margareta Sinclair.

Nam pomenit decât câteva nume. Mai adaug doar fenomenul că între aceste străluciri spirituale mai nou iau loc în număr tot mai mare și copilații. Fenomen, în legătură cu neputință de nerecunoscut, cu admiterea lor din vreme la Masa Sfântă. Faima floricelelor cerești: Anne de Guigne, Guy de Fontgaland, Marie-Antoinette Goirand, Denise Lenuetter († 1931), și Maria Filipetti, a făcut deja înconjurul globului. — Slavă Impăratului cereș care-și revărsă din belșug și fără încetare darurile sale asupra Bisericii de carea și noi zăbavnicii ne fimem, având de grijă să fie și acum ceea ce a fost în toată vremea: răsadnița inepuizată și inepuizabilă a Sfinților!

de amiază în sala „Transilvania” din București, cu care ocazie au protestat împotriva acestui ordin ministerial și au cerut să se respecte repaosul duminical. După întrunire au pornit spre Ministerul Muncii, dar au fost împrăștiați de poliști. Luni dimineața o delegație de peste 300 frizeri s'a prezentat înaintea dlui D. R. Ioanșescu, ministrul Muncii, și l-au cerut să se revie asupra acestui ordin. D-l Ministru le-a răspuns că a dat acest ordin în urma propunerii Camerelor de muncă!... *Iată deci prima ispravă a acestor Camere de muncă!* Abia au luat ființă și fiindcă la conducerea lor s'au culbărit mulți streini de neamul, limba, legea și aspirațiile noastre, aceștia intervin cu astfel de dorinți, ca să nu se mai respecte repaosul duminical!

Alt caz. Uniunea Camerelor agricole tipărește bilunar o revistă „Drum Nou”. Această revistă ar trebui să fie un adevărat drum nou, drum de regenerare, renaștere sufletească pentru cei 40 de mil de abonați, în majoritatea lor plugari. Articolul prim e scris mai întotdeauna de președintele Uniunii, de dl D. Moldovan, întocmai cum dl. Iorga scrie întotdeauna articolul prim din „Neamul Românesc”. Articolul prim din nrul 31 Iulie 1933 e scris de dl vicepreședinte și poartă titlul „Cinstea celor vrednici”. Nu-i așa că se cuvine cinste celor vrednici?, fiindcă acești „vrednici” sunt țărani din Banat, Ardeal, Oltenia, Muntenia pe cari l-a văzut dl Moldovan lucrând la secerat în zi de Duminică, sau în ziua de sf. Ilie. Și acest îndrumător al țărănilor își încheie acest articol cu cuvintele: „Ne închinăm adânc în fața vredniciei acestor mici agricultori”, cari l-au spus..., că chiar dacă s'ar supăra și papa și vlădica, ei trebuie să lucreze și în astfel de zile. Acelaș domn vicepreședinte în nrul din 31 August a. c. are un articol prim: „Serisoare către Dumnezeu”.

Ei bine, astfel de oameni, cari trăesc din banul nostru al tuturor, ce îl vărsăm acestor Camere agricole, trebuiesc aduși la simțul realității ca să vadă și să înțeleagă, că nu este permis să-și bată joc de sentimentele creștinilor și tocmai ei cari sunt persoane oficioase să îndemne pe plugari să nu mai respecte repaosul duminical.

Noi preoții suntem un stat major care avem, mulțumită Tatălui cereș, o armată încă destul de ascultătoare și care ne urmează. Astfel de oameni pot fi deci aduși la sentimente mai bune, mai creștinești... Ne-o confirmă aceasta însuși dl. Dr. Alex. Vaida-Voevod din pășanle proprie. Pe când era student în Viena a scris o broșură: „Postul virtute?... Petrecerea păcat?...” în care a militat pe

lângă ideea, că de ce nu s'ar putea aranja petreceri, jocuri și în post. Un ziarist dela „Patria“, dl Emil C. Sabău în nrul din 1 Ian. a. c. a scris într'un articol mai lung despre cartea aceasta și a publicat și o convorbire cu dl Valda asupra vâlvei ce o făcuse acea carte la vremea sa. Tinerimea română universitară din Viena aranjase în prima Duminecă din postul Paștilor din 1898 o petrecere cu dans. „Unirea“ și „Telegraful Român“ au ridicat proteste vehemente. Dl Valda a scris atunci broșura aceea. Urmarea a fost — ne-o spune azi dl Valda — „că pe dânsul l-a costat dăruirea aceea mandatul de deputat din 1905, pe care l-a pierdut, fiindcă repausatul Villi Hossu (Episcopul Gherlei) a scris preoșilor din circumscripția respectivă să nu se prea zdrobească pentru dânsul. Și mulți dintre ei au ascultat porunca.“ Și tot dl Valda spune, că tot pentru cartea asta dna Cosma dela Sibiu „i-a purtat sâmbetele“!...

Nu se respectă legea repausului duminical. Este adevărat. Noi preoșii însă avem o datorie: să luptăm mână în mână, uniți și ortodocși, și să protestăm împreună cu credincioșii noștri, pentruca să facem să fie observat repausul duminical. E zi de odihnă nu numai trupească, ci și sufletească, fiindcă în astfel de zile sufletul află alinare în biserică, unde aude cuvinte de îndemn, care îl ușurează, îl înviorează.

Dacă pe emblema țării noastre stau scrise cuvintele „Nihil sine Deo“, să facem noi preoșii, împreună cu cei cari sunt creștini adevărați, ca cel mai mari din toate dregătorile țării să observe repausul duminical, fiindcă trăim în România creștină, care s'a menținut și s'a mărit, tocmai fiindcă a avut la temelile ei credința creștină. Credință care a ținut și ține ca la lumina ochilor la porunca: Să cinstești ziua Domnului și sărbătorile cele alese și legate de sfânta maică Biserica.

Pulsații de viață duhovnicească.

Le semnalăm cu bucurie ușor de înțeles. Mai ales că privesc viața tinerii eparhii de nord căreia îi poartă sâmbetele atâția neodihnii, cu și fără camilafcă. Cu noi fiind însă Dumnezeu nu ne temem de ce vor încerca, eventual, să ne facă nouă oamenii.

1. Notăm în primul rând primenirea sufletească a unei bune părți a clerului eparhial la mănăstirea Părinților Jezuțiți din Satu-Mare. *Exercițiile spirituale* pentru preoșii uniți, Români și Ruteni — căci de asta-i vorba, — s'au ținut în serii repetate, de PP. Ion Bodoacan și Gheorghe Fireza. Au participat la ele 34 de preoșii. De remarcat împrejurarea că fiecare și-a avut, pe tot timpul acestor deprinderi sufletești, chilia proprie, — un ideal ce se va realiza pe toată linia, când vom avea case anume pentru exerciții spirituale, cum sunt în toată lumea catolică.

2. Alt moment îmbucurător: înflorirea Reuniunilor Marlane. Așa, în ziua de 15 Oct. c., pâr. canonic L. Vida a primit, sărbătorește, la *Vetiș*, nu mai puțin de 70 membri noul în această organizație binecuvântată. Același lucru l'a făcut și pâr. arhidiacon *Pamfil Ossian* în ziua de Sâmedru în *Acia*, o filie modestă a parohiei Roșiori.

3. Tot de praznicul sf. mucenic Dumitru s'a săvârșit un alt act înălțător, în cadrele aceleiași eparhii: *consacrarea bisericii din Fersig*, filia Pribileștilor. Sfințirea s'a început în prezua sărbătorii. A săvârșit-o însuși *Preasf. Alexandru al Maramureșului*; în sobor de 20 preoșii, și cu participarea câtorva mii de credincioși din loc și din jur, între cari s'au remarcat un mănunchiu-ales de intelectuali (Dr. Șt. Pop, primpretor, Șomcuta; Dr. G. Hetcou, dir. liceului din Baia; Aurel Coza, dir. liceului din Careli Mari, și toată familia distinsă a pâr. Ioan Coza, titularul Fersigului. În suita *Preasf. Sale* au fost pâr. canonic Dr. G. Bob, și pâr. Liviu Racoșian, dir. serviciului administrativ.

Predica, menită a fi purtată de reprezentanții jurului întreg în toate părțile; a insistat

asupra îndatoririlor mari ale zilei, legate — pentru a fi mai bine păstrate, — de cele dinfătu trei cereri ale Rugăciunii Domnești. Lacrămile ce împânziau ochii mulțimei făceau dovada, că vorbele Marelui Păstor erau înțelese și reținute.

Inchelerea s'a făcut cu binemeritata elogiare a titularului Fersigului, din partea Ierarhului, ce l-a dat să înțeleagă că știe să-l aprecieze și această realizare a căruntețelor sale harnice.

Apusul pentru Răsărit

Sf. Părinte actual, e știut, ține mult la răsăritenii disidenți. I-a recomandat dragostei și rugăciunilor Apusului catolic. Și acest Apus ascultă glasul Părintelui comun al creștinilor de bună voie. Conform apelului S. Părinte din enciclica: *Rerum Orientalium* (8, IX, 1928), au început să se înfiripeze diferite asociații, având drept țință răspândirea cunoașterii Răsăritului creștin, și de a promova în felul acesta opera unirii Bisericilor.

1. De remarcat este în primul rând: „Asociația catolică italiană pentru Răsăritul creștin“. *Associazione cattolica per l'Oriente cristiano* (A. C. I. O. C). Ea se razimă pe sprijinul seminarului italiano-albanez din Palermo (Sicilia). După cum prevede statutul ei, asociația are în vedere ajutorarea operei de convertire a Răsăritului creștin. Ca activitatea ei să se poată desfășura cât mai sigur și mai rodnic, s'a pus sub patronajul P. Sf. Fecioare Maria și a sf. Nicolae.

Asociația tinde la lărgirea cunoștințelor despre Răsăritul creștin prin studii asupra căilor de câștigare a disidenților orientali la unire. Caută să răspândească cunoașterea practică a sf. liturghii orientale, și să se roage pentru unire. Urmărește în fine alcătuirea și sprijinirea operei apostolice pentru Orient, ca de ex. susținerea de seminarii orientale în Italia, instruind clerul catolic de rit oriental. Asociația trebuie să sărbătorească cu preferință sărbătorile

Foiața „Unirii“

Peisaj de toamnă

— Aspecte triste și gânduri întremătoare —
de pr. Ioan Rinea

Fiecare anotimp își are farmecul său. Și cât e de variat și de diferențiat acest farmec dela un anotimp la altul! Se pare că tocmai succesiunea din timp a atâtor aspecte, nuanțe și contraste în cari ni se înfățișează natura, îi imprumută acestela acel farmec etern, mereu viu și proaspăt, care, fără să ne obosească, ne impresionează totdeauna.

Imi vine să cred, însă, că farmecul nici unui anotimp nu copleșește sufletul omenească în o așa măsură, ca acela al toamnei și că aspectul nici unui alt anotimp nu predispune omul spre o mai serioasă meditare și cufundare în sine, ca un peisaj de toamnă. Da, numai acesta trezește în om gânduri mari și grave.

Dar ca să putem auzi și înțelege graiul tainic al firii, trebuie să ne smulgem din mijlocul vacarmului și al nevoilor vieții de toate zilele și să ieșim afară, în sânul naturii, la câmp și în luncă, cu sufletul larg deschis tuturor impresiunilor, ce vin din afară.

... În după-amiază unei zile dela sfârșitul lui Octomvrie am ieșit în luncă. Cum nu mai fusesem demult la plimbare pe luncă, am rămas surprins în fața priveliștii ce mi-o oferea natura în aceasta după-amiază de toamnă.

Unde-i astăzi viața aceea de viguroasă exuberanță, care sub aprinsul soare al lunilor de vară fremăta aici mai ieri-alăităleri pe tot întinsul zării?

Ochii ni-se odihnesc numai pe urmele acelei vieți. De sus soarele își varsă și în aceasta târzie zi de toamnă razele sale de lumină și de foc asupra pământului. Lumina acestui soare e, însă, așa de clară și de străvezie, cum n'am văzut-o niciodată: îți vine să-ți întinzi mâna să prinzi lucrurile cele mai îndepărtate. E o lumină prea albă și par'că dureros de clară, o lumină fără viață, o lumină ce moare. Iar razele soarelui ard și ele, dar simți că în aceasta căldură ei își concentrează, cu un ultim efort, toată puterea vieții sale, luându-și cu durere rămas bun dela pământ, a cărui viață ei a susținut-o și a cărui față ei a înveselit-o. În razele de lumină și de căldură ale soarelui ce se pleacă spre asfințit, simți toată durerea sfârșitului grozav și inevitabil...

Pe pământ jos e pretutindeni numai jale. Pe uriașele spinări ale munților îndepărtați s'a așezat acum bine și stărutor albul zăpezilor, peste cari clocesc sinistru nori negri ca niște caleri nescărmănați. Numai deasupra soarelui-apune se văd niște nori cenușii, dar și aceștia se aprind tot mai intens de săgețile razelor, ce străbat prin spărturile lor. Arborii și tufișurile luncii stau desfrunziți, despoiați de singura lor podoabă. Veseli lor locuitori-cântăreți de astă vară l-au părăsit demult. Prea puținele frunze ce se mai văd ici-colo pe crengi, sunt pișcate toate de bruma nop-

ților senine și roase de rugina vestejirii; cele mai multe, însă, sunt uscate și vânturate pe jos de vântul tăios și subțirel ce coboară cu scara de pe culmile înzăpezite ale munților. — Covorul de iarbă verde smălțuit din belșug cu d'albele flori ale verii, a dispărut și el. Prin tot locul calci peste stepi și miriști aspre, cari îgsângerează piciorul la tot pasul, căci pe aici a trecut — unealta morții, coasa, secerând cu violență viața.

Pe crengile goale ale tufelor stau aninate albe fire de mătase a Maicii Domnului, însemnând și prevestind oarecum acel alb lînțoliu de zăpadă, care va veni, nu peste mult, să se așeze pe tot cuprinsul, ca giulgiul alb ce acopere ochii mortului...

O atmosferă plină de melancolia și vraja înfloritoare a ofilirii și a nimicirii vieții, plutește peste tot. Viața se stinge trist sub ochii noștri. E atâta vrajă și atâta poezie în acest peisaj de natură moartă din anotimpul toamnei, că nu se poate zugrăvi de nici un artist prin colori, sunet sau melodii.

Da, niciodată n'am înțeles ca acum, că moartea, grozava moarte imprumută naturii și vieții acel farmec dureros și cutremurător, care singur e capabil a mișca și a sguduia cea mai împietrită inimă omenească. Numai moartea dă farmec vieții și te face să simți din plin tot fiorul existenței.

Și dureroasa licoană a agoniei lente a vieții din natură par'că și se coboară în suflet și-ți strânge inima. Gânduri mari și grave mă copleșesc. Oare, nu stăm și noi ca toată firea ce ne înconjoară, nu stăm, oare, și noi oame-

Patronilor săi. Cu ocazia acestor sărbători se aranjează serbări la cari se agit probleme răsăritene și chestiuni misionare. În aceleași zile sunt orânduite rugăciuni publice pentru unire.

În fiecare an se ține câte o adunare a delegațiilor asociației din diferite dieceze. Prima adunare avu loc în Roma între 23—25 April a. c., sub conducerea E. S. cardinalului Lavitrano, arhiepiscop de Palermo.

Programul schițat de adunare e: 1. A da fiecărui delegat idei generale asupra creștinismului din Răsărit și asupra muncii misionare. 2. A le arăta frumuseța liturghiei orientale. 3. A îndemna delegații să aibă grijă ca în fiecare dieceză să se organizeze studii asupra problemelor orientale.

Adunarea s'a deschis prin vizitarea bisericii S. Maria Maggiore, în care timp clericii Colegiului oriental din Roma au executat cântări de ale P. F. Maria. S'a încheiat prin audiența la Sf. Părinte.

2. A doua asociație vrednică de luare aminte e *Cattolica Unio*. Episcopii Elveției, luând în considerare pe deoparte preocuparea S. Părinte de Răsăritul disident, iar pe de altă influența Bisericii protestante ce poate infecta pe nesimțite Biserica ortodoxă din cauza relațiilor cu universitatea protestantă, cu Y. M. C. A., cu organizațiile bisericești anglicane, au pus temelie, cu binecuvântarea S. Părinte, în luna April a. c., asociației: *Cattolica Unio*, în fruntea căreia stă Ex. Sa M. Besson, episcop de Lozana.

Cattolica Unio (C. U.) a luat ființă în urma convingerii că Răsăritul creștin e la grea răspântie. Are două căi: sau că-și va mântui credința prin Roma, sau se va atașa ereziei, ori necredinței. Trebuie deci muncă din răspuțeri ca posibilitățile din urmă să nu se realizeze. C. U. e hotărâtă să lucreze în acest sens.

Evident, așa dar, că e vorba de un moment de însemnătate capitală în istoria bisericii. Datoria catolicilor e de a sări în ajutorul Bisericii ortodoxe, care a înscris atâtea pagini glorioase în istoria Bisericii din primele veacuri, spre a reveni la însemnătatea-i de

ni, în toamnă? Cred că nici un anotimp nu oglindește așa de fidel vremele vieții noastre pământești, ca toamna. Ne-am deșteptat la aceasta viață numai să primim și să purtăm în pieptul nostru dureroasa conștiință a nimicirii apropiate. O crudă deșteptare — iată viața! Nu simțim, oare, chiar în deplinătatea tuturor puterilor noastre fizice, intelectuale și morale, un sentiment de oboseală și de slăbiciune, care ne face să ne odihnim și nu vedem, oare, umbra fragilității șovăitoare noastre flințe în tot momentul, aceea umbră, care ca și umbrele arborilor din această luncă, proiectate pe pământ, — crește, se întinde și tinde să se cufunde și să se închege în noaptea neagră și rece a neființii? Florul sfârșitului ce a cuprins natura, ne cuprinde și pe noi. Presentimentul sfârșitului, al ofilirii și al nimicirii a pus stăpânire și pe noi. Povara unei ne-spuse tristețe și inconsolabile dureri sufletești mă apasă... Și singură durerea cea mai mare din lume să nu aibă, oare, balsam alinător?

Purtând aceste gânduri triste în suflet, deodată m'am oprit în mers. Eram pe o arătură, unde un plugar harnic sămăna cu mână largă boabele de grâu galben ca aurul în brazdele negre și proaspete ce le tălase mai adineaori cu fierul plugului. Un gând nou mi încolțise deodată în suflet: Toamnă — și cu ea viața noastră — e, necesar, timpul ofilirii, dar să nu uităm că amândouă sunt și trebuie să fie totodată și timpul sămănării unei alte și noi vieți mai bune, mai frumoase... a vieții spirituale, veșnice. Ce gânduri mângăie-

odinioară. Datorile de care catolicii apuseni se achiță strălucit. Dovadă, pe lângă asociațiile pomenite mai sus, abația benedictină dela Amay sur Meuse, cu membri de rit oriental; dovadă ramificațiile orientale ale tagmelor călugărești: redemptoriști, franciscani, jezuiți și asumpționiști, cu apostolia lor ce n'are în vedere decât slava lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor.

P. Alex. Pop, S. I.

Dela congresul misionarilor ortodocși din România. După trei zile de referate, vorbiri și debateri, s'a ajuns, într'a patra zi, la o moțiune din nu mai puțin de 47 de puncte. Bine ticluite, și de bun folos ortodoxiei, de vor trece în faptă. Reținem câte-va din ele:

Să se creeze un corp de misionari bine pregătiți (1). Să se înființeze un institut de misionari pentru Rusia Sovietică, la facultatea de teologie din Chișinău (2). Misionarii să fie puși în bugetul statului (3). Să se ceară Sfântului Sinod urgentarea înființării unei asociații a intelectualiilor din toată țara (6). Să se constituie o asociație ortodoxă generală a tineretului român ortodox (7). Preotul-profesor de religie să fie obligat și ajutat a face, pe lângă instrucția religioasă a elevilor, și educația lor în sens religios moral, prin cultul divin, oficierea Sf. Taine etc. (18). Să se mărească la toate seminarile teologice și la facultățile de teologie numărul de ore destinat sectologiei și apologeticii (18). Să se ceară modificare art. 45 din legea pentru regimul general al cultelor în sensul că fiecare cetățean își poate schimba cultul numai dela 21 de ani în sus, și numai pe lângă declarația că trece într'alt cult recunoscut de stat (21). Să se editeze Biblia cu note pentru popor (22). Divorțurile să nu poată fi pronunțate decât de autoritatea bisericească (24). Câteva mănăstiri să fie destinate pentru intelectuali și pentru lucrul lor în direcția misionară (25). Să se dea toată atenția propagandei religioase prin cinematograf. (33). Să se organizeze pentru preoți retrageri la

toare și ce înțelepciune sublimă cuprinde în sine simplul gest al sămănătorului, care în anotimpul ofilirii vieții aruncă cu credință nesdruncinată și cu sufletul senin în sânul pământului sămânța viitoarei vieți — și nuse teme că putreziciunea o va nimici total!

Doa grăunțe de grâu căzură unul lângă altul, pe brazdă. Pe unul îl acoperi cu pământ grapa plugarului, celalalt rămase afară în liber.

— Vai frate! — zise bobul cel acoperit — tu ai rămas afară. Și nu e bine așa!

— Ba vai de tine — răspuse bobul rămas afară — căci tu putrezești în pământ, pe când eu mă bucur de lumină...

Dar abia isprăvi vorba și o pasere îl înghii. Celalalt aduse roade bogate.

Ca să trăim în toată plenitudinea ei viața, va trebui, deci, să putrezim și noi. Ne vom coborî și noi în mormânt, dar numai să ne lăsăm acolo partea inferioară a ființei noastre: șubredul învelis al trupului, ca partea cea mai nobilă a eului nostru descătușată de trupul tuturor imperfecțiunilor și slăbiciunilor să poată trăi în libertatea spiritului.

Și mi-am adus aminte de cuvintele poetului antic:

„Non omnis moriar“, și de cuvintele Apostolului: „Sămăna-se întru stricăciune, scula-se-va întru nestricăciune“... și mi-am zis: Dacă triste și descurajatoare sunt aspectele toamnei, sunt așa de întremătoare și pline de dulci mângăieri sufletești gândurile ce ea ni le inspiră!

mănăstiri, pentru interiorizare duhovnicească. Cu acest prilej preoții să se spovedească (36). Să se organizeze misiuni pentru popor, în felul celor din Ardeal și Basarabia (37). Licențiile în teologie să fie îndrumate spre mănăstiri (38). Bisericele să fie deschise și în zilele de lucru, cel puțin în orele de dimineața (47).

Cum se vede: preocupări serioase, izvorite din dorul de a progresa. Căile indicate sunt o copie a celor bătătorite de mult de biserica Romei: organizații religioase pentru mireni, educație creștină conștientă a tineretului, exerciții spirituale pentru preoți și laici (Maurel), misiuni populare, cult euharistic, și promotorii per excellentiam a tuturor pornirilor mari și sfinte: misionarii, preoții lăpădași de toată grija cea lumească, monahii, ieromonahii și călugărițele. — Ajute Domnul să se treacă și la ortodocșii noștri dela vorbă la faptă, căci vremea este!

Noul crez bolșevic. În revista „Re-nașterea“ dela Craiova nr. 9 din Septembrie a. c. se publică textul noului „crez bolșevic“, atelst, ce se găsește trecut clandestin pe pământul românesc, de către aderenții mitropolitului Evdohie, cel cu „biserica vie“ din Rusia. Acest crez a fost găsit cu ocazia examenului la facultatea de Teologie din Cernăuți-lată-:

1. Cred într'o forță, una mare, care a creat cerul și pământul lumea văzută și nevăzută; — 2. Într'o umanitate sobornicească, printre care și întru marele om al lui Dumnezeu numit Hristos; 3. Care cu toate firele sale omenești s'a născut din Fecloara Maria; — 4. Carele pentru mântuirea noastră a suferit, pentru învățătura sa, în timpul lui Pilat din Pont și a fost răstignit pe lemnul crucii, a murit și a fost îngropat și îndumnezeit de oameni pentru activitatea sa; s'a înălțat până la cer; — 5. Și în spiritul omenirii sobornicești, care se găsește în noi toți, datorită lui Dumnezeu al rațiunii și care înfăptuiește faptele mari ale lumii; — 6. Mărturisesc folosul curăției în fața Domnului, Omului Hristos, a păcatelor mele și greutatea inimii mele. — 7. Mărturisesc un singur botez; 8. Mărturisesc un singur creștinesc și pravoslavnic episcopat rus, preoția și diaconia; — 9. Aștept judecata asupra conștiinței sufletelor noastre după moartea noastră, — 10. Cred în viața viitoare și înfinită a spiritului omului, spiritul rațiunii noastre. 11. Cred în vitalitatea și puterea de mântuire sufletească a învățăturilor lui Hristos, compusă de cei patru evangheliști: Mateu, Marcu, Luca și Ioan, martori personali ai vieții și învățăturilor lui Hristos.

Ce caută această tămpele printre teologii dela Cernăuți, e o întrebare fără răspuns.

Preoțimea ortodoxă ardeleană în congres general. Locul acestei adunări: Clujul, după sfințirea catedralei Preasf. Ivan. Participanți mulți, clerici și mireni. Notăm: pâr. mitropolit Nicolae al Sibiului, ep. reformat Makkay dd. Goga, Alex. Lapedatu, Sextil Pușcariu, Nichifor Crainic, și alții. (S'a ținut totodată și adunarea F. O. R.-ului). Dacă-i să credem reportagiilor ziaristice, pâr mitropolit al Sibiului a susținut, cum a crezut de bine, teza că „ortodoxia este condiția unică de existență a neamului românesc“. Au vorbit și alții multe de toate (raportorul dr. Stanca, bună oară, a cerut înființarea unei episcopii ortodoxe în Maramureș), după care s'a rostit o moțiune în care între altele, se cere — imediată denunțare a Concordatului cu Vaticanul și lămurirea opiniei publice asupra concordatului și Statutului catolic.

Știri mărunte

Concordat între Vatican și Jugoslavla. După cum sunt informate zările italiene, e pe cale să se realizeze și de mult plănutul concordat între Sf. Scaun și statul jugoslav. Amăsurat acestor informații, discuțiile preliminare între cele două puteri concordatoare sunt binișor înaintate. Chiar și textele au fost deja formulate, rămânând ca într-o viitoare și foarte apropiată întrevvedere a reprezentanților celor două puteri să se dea forma definitivă redactării concordatului din chestie.

Bucuria fraților. Duminica trecută a avut loc consacarea pompoasei catedrale ortodoxe din Cluj. Prezența Regelui și participarea guvernului a dat evenimentului proporții de sărbătoare națională. S'a făcut așa, pentru că înălțarea acestui locaș de închinare românească în inima capitalei asupra de ieri este o nouă pecete, din piatră rămânătoare, a dreptății eterne, care a luat Ardealul din puterea cutropitorilor și l-a dat în stăpânire aceluia, cărora se cuvine. Semn al biruinții românești, noua catedrală, zidită din dania largă a întregii țării și a tuturor cetățenilor ei peste 50 milioane Lei a dat Statul — nu vrea să fie izvor de vrăjmășie între confesiuni, ci de pace și bunăînțelegere. Așa a spus Regele și a subliniat Capul guvernului. Așa sperăm să fie și, această nădejde, ne bucurăm și noi de bucuria fraților, cari au reușit să-și vadă înfăptuit, atât de strălucit, un vechiu dor, creștinesc și românesc.

Strădanii și roduri duhovnicești în eparhia Orăzii. Răstimpul dintre 30 Iulie și 17 Septembrie c. a prilejit credincioșilor noștri din șapte sate dela vestul Țării momente de bine venită și sfântă reculegere, mulțumită ostenețelor Părintelui misionar eparhial și ajutorului dat la mărturisiri de Frații preoți din parohiile respective din jur. Cu numele aceste parohii sunt următoarele: *Iria*. Mărturisiri și cuminecări 444. *Cheș*. Mărturisiri și cuminecări 250. *Șumal*. Se apropie de sfințele Taine 350 de inși. *Valcăul de jos*, cu 750 mărturisiri și cuminecări. La *Pria* numărul celor ce se împărtășesc e de 908. La *Căfelul Românesc* de 903, iar la *Derșida* de 620. — Aceste date sunt mai grăitoare ca orice comentarii.

Școala de menaj „Sf. Tereza” din Cluj premlată. Constatate veche: Surorile pun suflet în tot ce fac. Chiar și în mărunțșuri de-ale vieții, cum e bucătăria bunăoară și produsele ei. Recenta expoziție dela Cluj, când cu trecerea Majestății Sale pe acolo, întărește încă odată vechea constatare. A primit adică și școala Surorilor noastre un loc la acea expoziție. Suveranul, vizitând expoziția, s'a oprit a produsele școlii surorilor și a primit, cu laudă o cutie de bomboane, iar comisia de premiere, precuind după merit diferitele produse expuse la acea școală, a premiat-o cu *medalia de aur*. — Bucuria bunelor Surori e de înțeles. Și cu le alătura se bucură și altă lume.

Locale. Duminica viitoare, a IX după rălțarea Sf. Cruci, va *predica* în catedrală p. *Victor Macaveiu*, canonic mitropolitan.

— Cercul Franco-Român din localitate și-a răznuț împlinirea alor 10 ani dela înființare, într-o *ședință literară-artistică* ținută în după niaza sărbătorii SS. Arhangheli. Program bot și variat, cu puncte de muzică, declamări, întări și recitări și două conferințe, una de tr. asumpționist A. Merckx (primatul forțelor virțuale) și a p. I. Vultur (Din virțuțile poporului francez). În loc de cuvânt de deschidere cetit d. S. Gizdavu fragmente traduse de Dsa n clasicii greci și romani. Asistența s'a împărțat foarte satisfăcută.

Tinerii din Acțiunea Catolică Italiană la Sf. Părinte. Peste 2000 de tineri alieni, membrii ai Acțiunii Catolice, au fost rimiți Luni, în 6 Octombrie c., în audiență la f. Părinte. Erau conduși de avocatul A. R.

Jervolino și asistați între alții, de card. Serafini și arhiep. Pizzardo. Tinerii prezenți reprezentau asociațiile acționiste ale tinerețului din toată Italia. Era chiar floarea acestor asociații, premianții concursurilor religioase de cultură religioasă. Sf. Părinte a împărțit cu propria sa mână tuturor acestor biruitori insigniile, diplomele și medaliile designate în acest scop. La rândul lor tinerii au oferit Capului Creștinătății cinci volume strașnice de lucrări dintre cele mai bune la tema de concurs: Răscumpărarea. »Nu sunt capodopere — dar cuprind toată inima noastră», a spus în numele tuturor veronezul Saturnino Gatti. — Sf. Părinte s'a bucurat nespus de mult de acest omagiu filial, și le-a ținut o splendidă cuvântare-program de îmbărbătare pentru acum și pentru viitor.

† Dr. Amos Frâncu. S'a stins sărac, în Cluj, la vârsta de 67 de ani, după o viață bogată în lupte și emoții. Jurist bun și Român dintr'o bucată a apărut de nenumărate ori la bara justiției să apere drepturile alor săi. Avere însă din asta nu și-a făcut, pentru că nu asta o căuta, ci biruința dreptății. A fost unul dintre apărătorii în procesul Memorandului. Apoi unul din organizatorii revoluției naționale dela Cluj, dânsul fiind președintele Sfatului Național Român din Capitala Ardealului. În această calitate a avut fericirea să primească armatele române desrobite. Mai în urmă s'a dedicat, cu trup cu suflet, cauzei moșilor, cu dorul izbândirii căreia a închis ochii pe veci. — Facă-i Domnul parte cu dreptii, căci drepte i-au fost gândurile în toată vremea!

Mulțumită. Cursorul diecezan dela Episcopia noastră unită din Lugoj, baciul *Iosif Zinvel* a dăruit capelei rom.-unite din Jimbolia o sf. evanghelie. Imi țin de o prea plăcută datorie ca și pe această cale să-i exprim din inimă mulțumita noastră. — Bunul Dumnezeu să-i răsplătească. — Pr. *George Medoia*.

Cărți & Reviste

P. PETRU SUAU S. I.: *Ce este, Ce cere, Ce dă Preacurata Inimă a lui Isus*. Trad. I. B. Iași. „Presa Bună” 1933. Pagini 64. Prețul 10 Lei.

Încă o lucrare de temeinică și inteligentă orientare asupra cultului Sfintei Inimi. Numele autorului e deja cunoscut și stimat de lumea cititorilor de opere așetice bine concipate și frumos scrise. La noi, unde acest cult câștigă mereu aderenți, tipăritura aceasta fără îndoială că se va bucura de trecere deosebită. — I-o dorim din suflet, căci o merită.

TEODOR GEANTĂ: *Pentru educația religioasă a copiilor*. Chișinău. 1932. Pagini: 175. Prețul: 50 Lei.

Institutul cu dragoste de creșterea creștinească a celor mici, d. T. Geantă a făcut un bun serviciu, mai ales preoțimii ortodoxe, scoțind acest povățuitor metodic pentru învățământul religiei. După interesante considerații asupra chemării preotului la educația religioasă-morală a tinerimii, asupra educației, practicei și învățământului religios, aduce patru serii de teme cateheto-biblice pentru cl. I—VI primare, apoi o seamă de imnuri religioase pe note liniare, ca să încheie cu povestiri biblice (așa le zice Dsa) din Vechiul și Noul Testament. — Utilizată cu pricepere poate să fie de bun folos cateheților, chiar și pe lângă defectele ei.

CONST. AL. MIRONESCU; *Poezii*. — „Cartea Românească”, București. Pg. 130. — Prețul 60 Lei.

O culegere de 70 bucăți lirice, cu ritm vioiu și destul de curgător. Cele mai multe se inspiră din nescatul izvor al iubirii. Care însă, din păcate, nu este pretutindeni din cele mai curate. Imagini erotice, desgoșite, strică pe alocurea tonalitatea în general domoală a volumului, peste care plutește un aer de decepție tristă. — Posteritatea, de sigur, îl va uita.

NICOLAE BENCHEA: *Contribuția Ardealului la Stenografia Română*. Brașov. 1933. Pagini 46. Prețul: 15 Lei.

Rânduri de orientare în general, cu o caldă pleoară pentru stenografie. Se insistă asupra valorii ei educative și practice; se face un scurt istoric al stenografiei române ardelene și se dau o seamă de infor-

mații asupra stenografilor români: Moise M. Branisce, Demetriu Răuciu și Nicolae Mohan. — Lucrarea d. prof. Benchea face să fie cetită și de alții, nu numai de specialiști, respectiv amatori ai stenografiei.

MÉSZÁROS CZIRILL: *Kritikai csevegések*. Fascicolul I. Cluj 1933. Pagini 85. Prețul: ?

Combatant abil și orientat în materie, autorul face o critică incisivă lucrărilor dlui O. Ghibu cu referințe ungurești — catolice. Mențiunea că suntem în fața fascicolului I arată că urmează noi lovituri de floretă. Probabil că cel vizat le va răspunde în merit. — Așteptăm.

OBSERVATORUL. Revistă documentară, culturală, socială și religioasă. Nr. 7—8 (Sept.-Oct.) Beiuș 1933. Abonamentul anual: Lei 200.

Ca și până acum, revista Părinților Asumpționisti dela Beiuș, continuă să aducă material select din punctul de vedere al concepției religioase, — o notă care numai cinstă îi poate face. La numărul curent colaborează dd: I. Covrig, B. Dumitrescu, I. Ceparu, E. Elefterescu, L. Codreanu ș. a., între cari întâlnim și pe Mia Frolo, Lalette Romano și E. Bozac. Cronica internă și externă, precum și rubrica noutăților literare, întregesc nimerit acest număr dublu.

Metropolia greco-catolică — Blaj.

Nr. 6026—1933.

Aviz

La Școala Normală gr.-cat de învățători din Blaj e vacant postul de secretar, pe ziua de 1 Decembrie 1933.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea să întrunească condițiile prevăzute la Art. 5, 36 și 37 din Statutul funcționarilor publici și să fie de religia greco-catolică.

Retribuțiunea va fi ca la Stat în posturile similare.

Cererile de numire se vor înainta, în conformitate cu Art. 23 din Legea specială decretată cu No. 2799—1929, Consistorului Arhiepiscopesc gr.-cat. din Blaj, cel mai târziu până la 26 Noembrie a. c.

La cerere se vor anexa următoarele acte: extras de naștere și de botez, diploma de studii, actul de îndeplinirea serviciului militar și certificat de serviciu.

Blaj, la 4 Noembrie 1933.

VASILE SUCIU

Arhiepiscop și Mitropolit.

Cine are

de vândut, numerli 2, 5, 6 și 9 ai „*Culturei Creștine*” din anul 1918? Se caută pentru complectarea colecției. Ofertele să se facă *Redacției*.

ANGAJĂM Domni și Dame, câștig important lunar, pentru vînderea în rate a renumitelor automobile Chrysler-Plymouth și Dodge, precum camioane și Autobuse Dodge-Brothers și mașini agricole. Detalii: Perry, Cluj, Regina Maria 53.

Către

On. Prima Ardeleană Soc. An. de Asigurări Generale

Cluj

Subsemnata vād. Eugen Hopârtean, prof. în Blaj, prin aceasta imi exprim sincerele mele mulțumiri pentru achitarea promptă a capitalului asigurat cu polița Nr. 7425 de Lei 100 000 — adică Lei una sută mil, pe care am primit-o în numerar dela Dv.

Recomand călduros tuturor cunoscuților mei ca să se asigure la Societatea Dv. —

Blaj, 7 Noemyrie 1933.

martori:

cu stîmă

Dr. Ioan Coltor ss.

ss. Em. Hopârtean

Alexiu Pop ss.

n. Coltor